

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет міжнародних відносин
Кафедра міжнародних економічних відносин

СИЛАБУС
вибіркового освітнього компонента
«ДЕРЖАВНЕ ТА РЕГІОНАЛЬНЕ УПРАВЛІННЯ В УКРАЇНІ»
підготовки бакалаврів

Силабус освітнього компонента «Державне та регіональне управління в Україні»
підготовки бакалаврів.

Розробник: Горбач Вікторія Віталіївна, доцент кафедри міжнародних економічних відносин, доктор філософії з економіки.

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

(підпис) (А. О. Бояр)

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри міжнародних економічних відносин, протокол № 6 від 10 лютого 2026 р.

Завідувач кафедри:

(Бояр А. О.)

© Горбач В.В., 2026

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна (очна) форма здобуття освіти	Галузь знань С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини», спеціальність С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини (за спеціалізаціями)», спеціалізація «Міжнародні економічні відносини», ОПП «Міжнародна діяльність компаній та установ», перший (бакалаврський) рівень вищої освіти	Вибірковий
Кількість годин/кредитів 150/5		Рік навчання – 4-й
		Семестр 8
		Лекції – 10 год.
		Практичні (семінарські) – 20 год.
ІНДЗ: є	Самостійна робота – 110 год.	
	Консультації – 10 год.	
	Форма контролю: залік	
Мова навчання		Українська або англійська (вибір при реєстрації)

II. Інформація про викладача

ППП: Горбач Вікторія Віталіївна

Науковий ступінь: доктор філософії з економіки

Вчене звання: –

Посада: доцент кафедри міжнародних економічних відносин

Контактна інформація: +38(099)2256834, Horbach.Viktoriia@vnu.edu.ua.

Дні занять: <http://surl.li/shvned>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу.

Освітній компонент «Державне та регіональне управління в Україні» орієнтований на формування у здобувачів вищої освіти цілісного уявлення про теоретичні, методологічні та організаційні засади функціонування системи державного управління і регіонального розвитку в сучасних умовах. Курс розглядає державне управління як складну соціально-економічну та політико-адміністративну систему, що забезпечує реалізацію публічних інтересів, стратегічних цілей розвитку держави та регіонів, ефективну взаємодію органів влади різних рівнів і суспільства.

У межах навчальної дисципліни вивчаються базові поняття і категорії теорії державного управління, особливості здійснення державної влади, розподіл повноважень між гілками влади, конституційні основи діяльності органів державної влади України. Значна увага приділяється аналізу системи центральних, регіональних органів державного управління та органів місцевого самоврядування, їх ролі у соціально-економічному розвитку територій, реалізації державної політики та наданні публічних послуг.

Освітній компонент спрямований на формування у майбутніх менеджерів

управлінського мислення, здатності аналізувати управлінські процеси на державному, регіональному та місцевому рівнях, розуміти механізми функціонування державної служби, внутрішню організацію та управління органів влади. Засвоєння освітнього компонента забезпечує розвиток професійних компетентностей, необхідних для застосування інструментів державного та регіонального управління у практичній управлінській діяльності, прийняття обґрунтованих управлінських рішень та ефективної взаємодії з публічними інституціями.

2. Мета і завдання освітнього компонента.

Мета курсу – сформувані у здобувачів вищої освіти системні теоретичні знання і практично орієнтовані вміння щодо функціонування системи державного управління та регіонального розвитку, розуміння ролі й механізмів діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування, а також особливостей реалізації державної політики на різних рівнях управління.

Завдання навчальної дисципліни: 1). сформувані у здобувачів вищої освіти цілісне уявлення про державне та регіональне управління в Україні як систему публічного управління, що функціонує на основі визначених принципів, інституційних механізмів та нормативно-правових засад; 2). забезпечити засвоєння закономірностей функціонування державної влади та механізмів реалізації управлінських функцій на центральному, регіональному та місцевому рівнях у контексті сучасних суспільно-економічних трансформацій; 3). сформувані здатність до концептуального осмислення ролі органів державної влади і органів місцевого самоврядування у формуванні та реалізації державної і регіональної політики; 4). розвинути системне розуміння інституційної побудови та компетенцій центральних і регіональних органів державного управління, а також їх взаємодії у процесі забезпечення публічних інтересів; 5). сформувані уявлення про місце і значення місцевого самоврядування в системі публічного управління та його вплив на розвиток територіальних громад; 6). забезпечити усвідомлення особливостей організаційного забезпечення діяльності органів державної влади, принципів внутрішнього управління та функціонування державної служби в Україні; 7). сформувані готовність до професійної діяльності в умовах публічного сектору шляхом засвоєння сучасних підходів, інструментів і технологій державного та регіонального управління; 8). сприяти розвитку управлінського мислення, здатності оцінювати управлінські рішення з позицій їх результативності, публічної цінності та відповідності стратегічним цілям розвитку держави і регіонів; 9). закласти підґрунтя для подальшої практичної взаємодії з публічними інституціями у професійній діяльності.

3. Soft skills (компетентності):

- здатність до системного мислення, вміння бачити державне та регіональне управління як цілісну систему взаємопов'язаних інституцій, процесів і управлінських рішень;
- вміння структуровано працювати з інформацією, узагальнювати складні управлінські процеси у вигляді схем, моделей, алгоритмів та логічних зв'язків;
- вміння чітко, логічно та аргументовано викладати управлінські позиції, пояснювати структуру, повноваження та логіку діяльності органів публічної влади;
- навички аналітичного та критичного мислення, необхідні для осмислення управлінських ситуацій, оцінювання рішень органів публічної влади та їх можливих наслідків;

4. Структура освітнього компонента.

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Сем.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль 1. Теоретико-інституційні засади державного та регіонального управління в Україні						
Тема 1. Основи теорії державного управління: предмет, функції та методи	13	1	2	10	-	ДС/5
Тема 2. Державна влада і державне управління: структура, механізм та поділ влади	13	1	2	10	-	ДС/5
Тема 3. Державне управління в окремих сферах суспільного розвитку	13	1	2	10	-	ДС/5
Тема 4. Система органів державної влади в Україні	13	1	2	10	-	ДС/5
Тема 5. Центральні органи виконавчої влади України	13	1	2	10	-	ДС/5
Разом за модулем 1	65	5	10	50	-	25
Змістовий модуль 2. Організація та процеси державного і регіонального управління в Україні						
Тема 6. Державне управління на регіональному рівні	17	1	2	12	2	ДС/5
Тема 7. Місцеве самоврядування та його роль у системі публічного управління	17	1	2	12	2	ДС/5
Тема 8. Внутрішня організація та управління діяльністю органів державної влади	17	1	2	12	2	ДС/5
Тема 9. Державна служба в Україні та кадрове забезпечення органів влади	17	1	2	12	2	ДС/5
Тема 10. Ефективність державного та регіонального управління і взаємодія органів публічної влади	17	1	2	12	2	ДС/5
Разом за модулем 2	85	5	10	60	10	25
Види підсумкових робіт						
Контрольна робота (тест)						Т/30
ІНДЗ						ІНДЗ/20
Всього годин/Балів	150	10	20	110	10	100

* Форма контролю: ДС – дискусія, Т – тести, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача освіти.

5. Завдання для самостійного опрацювання.

1	Підготовка до дискусії (семінару) та тесту за темою «Сучасні світові підходи до публічного управління»
2	Підготовка до дискусії та тесту за темою «Порівняння теорій влади та їх вплив на державне управління»

3	Підготовка до дискусії та тесту за темою «Взаємодія між формальними органами влади та неформальними акторами публічного управління»
4	Підготовка до дискусії та тесту за темою «Механізми публічного впливу та участі громадян у процесах державного управління»
5	Підготовка до дискусії та тесту за темою «Вплив конституційного устрою на ефективність державного управління»
6	Підготовка до дискусії та тесту за темою «Міжрегіональні диспропорції та інструменти регіональної політики»
7	Підготовка до дискусії та тесту за темою «Синергія місцевого самоврядування і державних органів у кризових ситуаціях»
8	Підготовка до дискусії та тесту за темою «Впровадження електронного уряду на регіональному рівні»
9	Підготовка до дискусії та тесту за темою «Стан і проблеми кадрової політики в публічному секторі: баланс технократії та політичних призначень»
10	Підготовка до дискусії та тесту за темою «Методи оцінки ефективності органів публічної влади в умовах децентралізації»
11	Виконання ІНДЗ «Підготувати комплексну характеристику конкретного органу державної влади або органу місцевого самоврядування (на вибір здобувача) із визначенням його місця в системі державного та регіонального управління, мети, завдань, функцій, повноважень, організаційної структури та взаємодії з іншими органами публічної влади».

IV. Політика оцінювання

Обов'язкове дотримання норм Кодексу академічної доброчесності ВНУ (<http://surl.li/aagxg>) у процесі навчання. Допускається заочне письмове відпрацювання пропущених з поважної причини семінарів. Максимальна кількість дозволених пропусків без поважної причини – 2. Можливе зарахування результатів формальної чи неформальної освіти як окремих тем чи змістових модулів курсу відповідно до Положення ВНУ від 29.08.2024 р. (<http://surl.li/sbwzdh>).

Максимальна кількість балів за вивчення курсу – 100, включаючи:

- 50 балів за участь в дискусіях під час семінарських занять (по 5 балів за кожну тему) (Модуль 1);
- 20 балів за виконання ІНДЗ (Модуль 2);
- 30 балів – тест (електронне тестування) за усіма темами курсу (див. нижче перелік питань) (Модуль 3).

Необхідний мінімум для успішного завершення курсу – 60 балів.

Модуль 1 – участь у семінарах (макс = 50 балів)										Модуль 2	Модуль 3	Макс сума
										Тест	ІНДЗ	
Тема 1	Тема 2	Тема 3	Тема 4	Тема 5	Тема 6	Тема 7	Тема 8	Тема 9	Тема 10			
Сем 1	Сем 2	Сем 3	Сем 4	Сем 5	Сем 6	Сем 7	Сем 8	Сем 9	Сем 10			
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	30	20	100

V. Підсумковий контроль

Форма підсумкового контролю – залік. Залік виставляється здобувачеві автоматично, якщо ним виконано усі види передбачених силабусом освітнього компонента робіт та одержано 60 або більше балів. Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем або написати письмово від руки ті теми, які він пропустив протягом семестру (з поважних причин), таким чином покращивши свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми. У випадку, якщо здобувач освіти набрав менше ніж 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються. Максимальна кількість балів під час ліквідації академічної

заборгованості з заліку – 100. Повторне складання заліку допускається не більше як два рази з кожного освітнього компонента: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету (див. Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів ВНУ імені Лесі Українки – <http://surl.li/ddfha>).

Для здобувачів ОПП спеціальностей «Медицина», «Стоматологія», «Фармація», «Терапія і реабілітація» переведення балів у 200-бальну шкалу здійснюється шляхом помноження балів 100-бальної шкали на 2.

Питання для підготовки до підсумкового тесту

1. Державне управління: поняття, складові елементи. Сутність соціального управління
2. Державне та регіональне управління у системі суспільних наук
3. Державне та регіональне управління: об'єкт, предмет та методи вивчення
4. Ознаки державного управління
5. Основні теорії виникнення держави
6. Теорія раціональної бюрократії Макса Верба
7. Державна влада як складова державно-владного механізму
8. Суб'єкти та об'єкти державного управління. Поняття субординації та координації.
9. Методи державного управління. Методи прямого впливу
10. Методи державного управління. Методи непрямого впливу
11. Моделі державного управління
12. Форми державного управління та державного устрою
13. Державне регулювання економіки, його цілі, функції, об'єкт
14. Роль держави в розвитку підприємництва
15. Державне управління в соціальній сфері
16. Державне управління в адміністративно-правовій сфері
17. Структура державного механізму (державного апарату). Законодавча гілка державної влади в Україні: представництво, структура та функції
18. Структура державного механізму (державного апарату). Виконавча влада та її роль у державному управлінні: представництво, структура та функції
19. Структура державного механізму (державного апарату). Судова влада в системі державного управління: представництво, структура та функції
20. Прокуратура України, місце в структурі державної влади та основні функції
21. Роль Президента в системі державного управління
22. Основні принципи судочинства
23. Регіональне управління: сутність, цілі та специфіка
24. Регіональне управління. Основні напрямки регіонального управління
25. Регіональне управління. Механізм реалізації державної регіональної економічної політики
26. Регіональне управління та місцеві бюджети
27. Конституційна модель розподілу влади в Україні. Верховна рада як головний законодавчий орган
28. Інститут Президента та державне управління
29. Система органів виконавчої влади в Україні
30. Судова влада в Україні. Судова система України
31. Системи «стимулювань і противаг» у взаємодії між органами державної влади
32. Центральні органи виконавчої влади в Україні у системі державного управління
33. Кабінет Міністрів України як вищий орган виконавчої влади
34. Міністерства України та їх повноваження
35. Інші ЦОВВ та ЦОВВ зі спеціальним статусом
36. Місцеві державні адміністрації: функції та компетенція
37. Територіальні органи центральних органів виконавчої влади у державному управлінні

38. Господарсько-правовий механізм діяльності територій із спеціальним статусом. Факультативні територіальні одиниці
39. Теоретичні засади та сутність місцевого самоврядування
  40. Конституційно-правові засади та особливості місцевого самоврядування в Україні
  41. Роль і місце громадянина у державному управлінні
  42. Загальні аспекти організації діяльності органів державної влади в Україні
  43. Особливості менеджменту органу державної влади. Прийняття управлінських рішень
  44. Забезпечення законності в державному управлінні. Специфіка юридичної відповідальності в державному управлінні
  45. Державна служба: поняття, риси, функції, принципи
  46. Правовий статус державних службовців
  47. Управління державною службою та державна кадрова політика
  48. Поняття ефективності у державному управлінні. Економічна оцінка ефективності роботи органів державної влади. Оцінка державного управління
  49. Види контролю. Державний контроль у сфері виконавчої влади
  50. Напрямки взаємодії органів державної влади з органами місцевого самоврядування
  51. Взаємодія державних органів і органів місцевого самоврядування з об'єднаннями громадян
  52. Васмовідносини державних органів та органів місцевого самоврядування із судовими органами
  53. Васмовідносини державних органів та органів місцевого самоврядування з Службою безпеки України
  54. Взаємодія органів публічної влади з органами прокуратури
  55. Взаємодія органів публічної влади з органами внутрішніх справ
  56. Державні та адміністративні послуги з боку органів виконавчої влади та їх правове регулювання
  57. Проблеми взаємовідносин гілок державної влади в Україні
  58. Реформування центральних органів виконавчої влади
  59. Реформування місцевих органів виконавчої влади
  60. Суть і основні напрямки адміністративної реформи в Україні

Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
0–59	Незараховано (необхідне перескладання)

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти спеціальностей «Медицина», «Стоматологія», «Фармація», «Терапія і реабілітація»

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
170–200	Зараховано
150–169	
140–149	
130–139	
120–129	
0–119	Незараховано (необхідне перескладання)

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна література:

1. Бакуменко В. Д. Формування державно-управлінських рішень. Проблеми теорії, методології, практики : монографія. Київ : Вид-во УАДУ, 2020. 328 с.
2. Державне будівництво і місцеве самоврядування : посіб. для підгот. до іспиту / С.Г. Серьогіна, О. Ю. Лялюк, І. І. Бодрова та ін. Харків : Право, 2023. 208 с.
3. Державне управління : підручник / Бортняк В. А., Вітвіцький С. С., Дніпров О. С. та ін.; за заг. ред. В. П. Петкова. Київ : Видавництво «КНТ», 2025. 214 с.
4. Оніщик А. В. Державне та регіональне управління : навч.-метод. посіб. Одеса : Олді+, 2022. 166 с.
5. Серьогіна С. Г., Лялюк О. Ю., Бодрова І. І. Державне будівництво і місцеве самоврядування : посібник. Харків : Право, 2021. 212 с.

Допоміжна література:

6. Конституція України від 2 червня 1996 р. Відомості Верховної Ради України (ВВР). 1996. № 30. Ст. 141.
7. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України. Відомості Верховної Ради України. 1997. № 1-2. Ст. 95.
8. Про ратифікацію Європейської Хартії місцевого самоврядування : Закон України. Відомості Верховної Ради України. 1997. № 38. Ст. 249.
9. Про столицю України – місто-герой Київ : Закон України. Відомості Верховної Ради України. 1999. № 11. Ст. 79. 16
10. Про місцеві державні адміністрації : Закон України. Відомості Верховної Ради України. 1999. № 20-21. Ст. 190.
11. Вороніна Ю. Є. Теорія та практика публічного управління та адміністрування : навч. посіб. Мелітополь : ТОВ «Колор Принт», 2020. 204 с.
12. Квасній Л. Г., Лобик О. О. Теоретичні засади формування фінансово-економічної спроможності територіальних громад в Україні. Регіональна економіка. 2023. № 4. С. 13-19.
13. Кузьменко С. Г., Топузов Д. І. Публічна влада та її складові : навч. посіб. Маріуполь : МДУ, 2021. 67 с.
14. Лобик О. О. Особливості формування фінансово-економічного потенціалу територіальних громад у країнах Європейського Союзу. Актуальні проблеми інноваційної економіки та права. 2023. № 4. С. 398-402.
15. Лобик О. О. Роль системи «доброго врядування» в управлінні територіальними громадами (The role of leadership and good governance strategies in the management of local communities) / А. Ахемян, Л. Квасній, О. Лобик. Baltic Journal of Economic Studies. 2022. Vol. 8. No. 4.
16. Лобик О. О. Фінансово-економічний розвиток територіальних громад у післявоєнний період: напрями стимулювання. Публічне управління і адміністрування в Україні. 2024. № 44.
17. Менеджмент для бакалаврів : підручник у 2 т. / за заг. ред. Балацького О. Ф., Теліженка О. М. Суми : Університетська книга, 2025. Т. 1. 605 с. (історія менеджменту, основи менеджменту, управління персоналом, операційний менеджмент, регіональний менеджмент).
18. Регіональний менеджмент і маркетинг : конспект лекцій / уклад. В. В. Круглов, В. М. Мороз, Д. А. Терещенко. Харків : НТУ «ХПІ», 2024. 47 с.
19. Artem Ahekyan, Zenovii Kvasnii, Olesya Lobyk, Yuriy Strohush Mechanisms of implementation of electronic democracy at the local level. Information progress and 15 technology transforming the world : monograph / edited by Irina Tatomyr, Liubov Kvasnii. Praha : OKTAN PRINT, 2024. Pp. 61-72.
20. Artem Ahekyan, Zenovii Kvasnii, Olesya Lobyk. Digital trends in the management of the development of territorial communities. Digital macro trends and technologies of the XXI century :

monograph. Part II / edited by Irina Tatomyr, Liubov Kvasnii. Praha: OKTAN PRINT, 2023. Pp. 231-241. URL : <https://doi.org/10.46489/dmtato23-17>

21. Artem Ahekyan, Zenovii Kvasnii, Olesya Lobyk. Impact of digitization on ensuring financial independence of territorial communities. Global and national development trends digital economy : monograph / edited by Irina Tatomyr, Liubov Kvasnii. Praha : OKTAN PRINT, 2023. <https://doi.org/10.46489/gandtde-23-29>

22. Liubov Kvasnii, Ludmila Lobik, Olesya Lobik. Financial resources management of territorial communities in conditions of digitalization. The influence of the new generation of communication on the formation of the future economy : monograph / edited by I. Tatomyr, L. Kvasnii. Praha : OKTAN PRINT, 2022. P. 150-159.

Електронні ресурси:

1. Офіційний вебсайт Верховної Ради України. URL: <http://portal.rada.gov.ua>
2. Офіційний вебсайт Кабінету Міністрів України. URL: <http://kmu.gov.ua>
3. Офіційний вебсайт Конституційного Суду України. URL: <http://ccu.gov.ua>
4. Офіційний вебсайт Президента України. URL: <http://president.gov.ua>
5. Інформаційно-пошукова правова система «Нормативні акти України (НАУ)». URL: <http://www.nau.ua>
6. Юридичний портал України. URL: <https://lawportal.com.ua/>
7. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbu.gov.ua>
8. Бібліотека Верховної Ради України. URL: <http://lib.rada.gov.ua/static/about/wellcome.html>
9. Бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbu.gov.ua/>
10. Бібліотека ім. В.Г. Короленко. URL: <http://korolenko.kharkov.com/>
11. Наукова бібліотека ім. М. Максимовича Київського національного університету ім. Тараса Шевченка. URL: <http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/title4.php3>
12. Наукова бібліотека Національного університету «Києво-Могилянська академія». URL: <https://library.ukma.edu.ua/>